

Для цього міжнародна спільнота та уряд України мають зосередити увагу на створенні портфелю вигідних проектів, підвищенні прозорості інвестиційної діяльності та покращенні управління. Підтримка малих і середніх підприємств, використання проектних підготовчих фондів (PPF) та вирішення питання страхування ризиків є ключовими кроками для побудови стійкої та процвітаючої економіки.

Література:

1. Прямі іноземні інвестиції в Україну. Міністерство фінансів України.
URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/> (дата звернення 25.10.2024)
2. The Untapped Market for Impact Investing in Ukraine. Center for strategic and international student. URL: <https://www.csis.org/analysis/untapped-market-impact-investing-ukraine> (дата звернення 25.10.2024)

Овсянніков М.

«Міжнародна економіка», 2 курс

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Сивульська Н.

к.е.н., доцент кафедри фінансів імені В. Федосова

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ФІСКАЛЬНІ МЕХАНІЗМИ РЕАГУВАННЯ НА ПАНДЕМІЇ ТА ЕКОНОМІЧНІ КРИЗИ

Природні катастрофи та пандемії останніх років стали викликами для багатьох країн, які потребували негайного впровадження ефективних фіскальних механізмів. Ці механізми забезпечували підтримку економіки, соціальний захист та сталість державних фінансів. Одним із основних заходів стало розширення державних витрат через підтримку охорони здоров'я, соціальні виплати та інфраструктурні проекти.

Великих втрат зазнала світова економіка у 2020 році, причиною яких була пандемія COVID-19. Максимальне падіння ВВП спостерігалось в другому кварталі 2020 року, зокрема, ОЕСР – 10,46 %, ЄС – 11,36 %, США – 8,99 % [2, с.46]. Для подолання наслідків пандемії держави змушені були вдаватися до жорстких заходів, наслідками яких стали: падіння виробництва, зростання рівня безробіття, скорочення обсягу інвестицій, збільшення дефіциту бюджету і, відповідно, державного боргу.

Фіскальна експансія, яка передбачала збільшення бюджетних витрат, стала одним з основних інструментів подолання наслідків пандемії та економічної кризи 2020-2021 років. Уряди використовували такі підходи, як запровадження фіскальних стимулів для бізнесу та населення, надання прямих грошових трансфертів і субсидій. Одночасно значну роль відіграло залучення зовнішнього фінансування через міжнародну допомогу та кредити від таких організацій, як МВФ та Світовий банк [1; 6]. Це забезпечило підтримку бюджетної стійкості та зменшення соціальної напруги. Держави, зокрема, активно фінансували медичні установи, закупівлю вакцин, субсидії для підприємств і домогосподарств, що зменшило негативний вплив кризи.

Фахівці МВФ, станом на березень 2021 року, оцінюють вартість реагуючих заходів фіскальної політики в розвинутих країнах у відповідь на пандемію на рівні 27,7 % ВВП, серед яких більше 16 % припадає на податкові заходи та додаткові державні видатки [1]. За підсумками 2020 року найбільш значним фіскальне стимулювання було у розвинених країнах: на додаткові витрати та недоотримані доходи спрямовувалось 12,7 % ВВП, на вливання капіталу, позики та гарантії – 11,3 % ВВП. Фіскальне стимулювання в країнах, що розвиваються, та в країнах з середнім рівнем доходу було значно меншим (за рахунок додаткових витрат і недоотриманих доходів – 3,6 % ВВП, вливання капіталу, позики та гарантії – 2,5 % ВВП), а в країнах з низьким рівнем доходу фіскальне стимулювання було найменш значим (відповідно 1,6 % ВВП та 0,2 % ВВП) [2, с.48].

В процесі реалізації фіскальних заходів уряди країн зіштовхнулись з певними викликами. Значне збільшення державного боргу потребувало вдосконалення управління фінансами в середньо- та довгостроковій перспективі. За даними досліджень, кризові ситуації, такі як пандемії чи природні катастрофи, підкреслили необхідність створення резервних фондів та розробки довгострокових стратегій для адаптації до майбутніх ризиків.

Уряди також звертають увагу на важливість фіскальної прозорості. Це включає чітку комунікацію з населенням щодо використання бюджетних коштів, спрямованих на подолання криз. Наприклад, у багатьох країнах були впроваджені спеціальні платформи для моніторингу витрат на боротьбу з пандемією COVID-19, що сприяло підвищенню довіри до влади. В Україні експертною організацією StateWatch спільно з OpenUp Ukraine, YouControl і Рахунковою палатою було створено веб-платформу для моніторингу бюджетних витрат, які йдуть на боротьбу з COVID-19 [5]. Також в нашій країні створено платформи для моніторингу відновлення, якими можуть скористатись українці задля отримання інформації щодо проєктів у сфері відбудови, відновлення та розвитку України, зокрема, Платформа відбудови України (Німеччина), DREAM, Ліга оновлення України ONOVA, Каталог міст cities.iccsua.org, Платформа cities4cities.eu [5].

Важливим напрямом для подолання криз в розвинутих країнах також є інвестування в довгострокові структурні цілі, серед яких варто виділити підвищення продуктивності економіки, прискорення переходу до цифрових технологій тощо, що дозволяє забезпечувати довгостроковий розвиток [3]. Пріоритетними стають інвестиції в зелену економіку та цифрову трансформацію, оскільки вони одночасно сприяють відновленню економіки й зміцненню її стійкості до майбутніх криз.

Державна підтримка економіки та соціальної сфери шляхом реалізації активної фіскальної політики сприяє забезпеченню фінансової стійкості держави. Ефективне використання фіскальних механізмів допомагає стабілізувати економіку, зберегти робочі місця та мінімізувати соціальні втрати. Водночас досвід пандемії продемонстрував важливість координації між державними та міжнародними інституціями для швидкої реакції на глобальні виклики.

Література:

1. Богдан Т. Фіскальні експансії та проблеми боргової стійкості під час пандемії. *GROWFORD*: веб-сайт. URL: <https://www.growford.org.ua/research/fiskalni-ekspansiyi-ta-problemy-borgovoyi-stijkosti-pid-chas-pandemiyi/> (дата звернення: 25.10.2024).
2. Глущенко С. В., Мельник А. І. Фіскальні стимули економічного розвитку у світі в умовах пандемії COVID-19. *Наукові записки НаУКМА. Економічні науки*. 2021. Том 6. Випуск 1. С. 45-51. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/items/9f91da87-fe3e-4d4b-a965-c70ea6943ab7>
3. Крамчанінова М. Д., Вахлакова В. В. Глобалізація та безпека: економічні, соціальні та політичні аспекти. *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2021. № 5. С. 16-21.
4. Нагорна Г. В Україні створили веб-платформу для моніторингу витрат на боротьбу з коронавірусом. *УНІАН*: веб-сайт. URL: <https://www.unian.ua/economics/other/vitrati-uryadu-na-borotbu-z-koronavirusom-teper-mozhna-bude-monitoriti-ostanni-novini-11218385.html> (дата звернення: 25.10.2024).
5. Стратегічний огляд з реагування на кризу та посткризового відновлення в Україні у контексті пандемії Covid-19. *UNDP*: веб-сайт. URL: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/Multi-sectoral-review-Covid-response-UKR.pdf> (дата звернення: 25.10.2024).
6. Які платформи для моніторингу відновлення використовують українці? НГО "Нова енергія": веб-сайт. URL: <https://nova-energiya.org/yaki-platformi-dlya-monitoringu-vidnovlennya-vikoristovuyut-ukra%D1%97nci/> (дата звернення: 25.10.2024).
7. Reznikova, N., Bulatova, O., Yatsenko, O., & Ivashchenko, O. (2022). Fiscal instruments of regulatory competition in the face of challenges to macroeconomic stability during a pandemic COVID-19. *Economics of Development*, 21(2), 35-41.

Ольховик М., Атаманчук Ю.

«Фінанси, банківська справа та страхування», 2 курс

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Науковий керівник – к.е.н., доцент кафедри фінансів імені В. Федосова Бороденко Т.

ІНВЕСТИЦІЙНІ ФОНДИ З ФОКУСОМ НА ЕКОЛОГІЧНІ, СОЦІАЛЬНІ ТА УПРАВЛІНСЬКІ (ESG) КРИТЕРІЇ

Інвестиційні фонди – це об'єднання, які акумулюють гроші інвесторів та управляють ними. Прибуток, який отримують такі фонди, розподіляється між інвесторами.

Залежно від спеціалізації, такі фонди можуть інвестувати в акції, облігації, метали, нерухомість або ж у розвиток конкретних підприємств. Їхня основна мета – професійне управління коштами клієнтів або ж інвестування в ті напрямки, які для приватного інвестора недоступні.[1]

Зараз з виникненням техногенних проблем фахівці радять звертатися до ESG стандартів, які базуються на таких критеріях:

- **Екологічні** - визначають, наскільки компанія дбає про навколишнє середовище і як намагається скоротити збитки, які завдаються екології.
- **Соціальні** - показують ставлення компанії до персоналу, постачальників, клієнтів, партнерів та споживачів. Щоб відповідати стандартам, бізнес повинен працювати над якістю умов праці, стежити за гендерним балансом та інвестувати у соціальні проекти.
- **Управлінські** - стосуються якості управління компаніями: прозорість звітності, зарплати менеджменту, здорова обстановка в офісах, відносини з акціонерами, антикорупційні заходи.[2]

Інтегруючи ESG-стратегії у свої бізнес-моделі, фонди можуть усунути руйнування іміджу та отримати приріст вартості. ESG-інвестування може